

Rodinné uctenie plaščenice na Veľký piatok

Vo Veľký piatok podvečer sa zide rodina pri stolíku, na ktorom je pripravené miesto pre plaščenicu. Môžeme ju nahradiť ikonou s vyobrazením Pánovho utrpenia alebo svätým Krížom.

Hlava rodiny: Na príhovor našich svätých otcov, Pane Ježišu Kriste, Bože náš, zmiluj sa nad nami.

Prítomní: Amen.

Môžeme sa pomodliť Zvyčajný začiatok po Otče náš...

Potom sa modlia tropár, 2. hlas:

Ctihodný Jozef sňal z kríža tvoje prečisté telo. * Ovinul ho čistým plátom, ** natrel voňavými masťami a uložil do nového hrobu.

Uvedený tropár hovoria viackrát, až kým hlava rodiny neprenesie a neuloží na pripravené miesto plaščenicu, prípadne ikonu s vyobrazením Pánovho utrpenia alebo svätý kríž. Odporúčam zapáliť pri nej na bezpečnom mieste sviecu.

Nasleduje kondák, ten istý hlas:

Sláva Otcu i Synu i Svätému Duchu * i teraz i vždycky i na veky vekov, amen.

Anjel pri hrobe povedal svätým ženám, * ktoré prišli s voňavkami: * Vonné masti patria zosnulým, ** ale Kristus je nesmrteľný.

Hlava rodiny môže prečítať sväté Evanjelium: (Mt 27, 1 – 61 alebo jeho časť)

HR: Čítanie zo svätého evanjelia podľa Matúša.

Prítomní: Sláva Tvojim strastiam, Pane.

HR: Keď sa rozodnilo, veľkňazi a starší ľudu sa uzniesli, že Ježiša vydajú na smrť. Preto ho spútaného odviekli a odovzdali vladárovi Pilátovi.

Keď zradca Judáš videl, že Ježiša odsúdili, ľútosťou pohnutý vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším so slovami: „Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv.“ Ale oni odvetili: „Čo nás do toho? To je tvoja vec!“ On odhodil strieborné peniaze v chráme a odišiel; a potom sa šiel obesiť. Veľkňazi vzali peniaze a povedali: „Neslobodno ich dať do chrámovej pokladnice, lebo je to cena krvi!“ Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie cudzincov. Preto sa to pole až do dnešného dňa volá Pole krvi. Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš: „Vzali tridsať strieborných, cenu toho, ktorého takto ocenili synovia Izraela, a dali ich za Hrnčiarovo pole; ako mi prikázal Pán.“

Keď Ježiš stál pred vladárom, vladár sa ho spýtal: „Si židovský kráľ?“ Ježiš odpovedal: „Sám to hovoríš.“ A keď naňho veľkňazi a starší žalovali, nič neodpovedal. Vtedy sa ho Pilát opýtal: „Nepočuješ, čo všetko proti tebe svedčia?“ Ale on mu neodpovedal ani na jediné slovo, takže sa vladár veľmi čudoval.

Na sviatky vladár prepúšťal zástupu jedného väzňa, ktorého si žiadali. Mali vtedy povestného väzňa, ktorý sa volal Barabáš. Keď sa zhromaždili, Pilát im povedal: „Koho vám mám prepustiť: Barabáša, alebo Ježiša, ktorý sa volá Mesiáš?“ Lebo vedel, že ho vydali zo závidia.

Keď sedel na súdnej stolici, odkázala mu jeho manželka: „Nemaj nič s tým spravodlivým, lebo som dnes vo sne veľa vytrpela pre neho.“ Veľkňazi a starší nahovorili zástupu, aby si žiadali Barabáša a Ježiša zahubili. Vladár sa ich opýtal: „Ktorého z týchto dvoch si žiadate prepustiť?“ Oni zvolali: „Barabáša!“ Pilát im povedal: „Čo mám teda urobiť s Ježišom, ktorý sa volá Mesiáš?“ Všetci volali: „Ukrižovať ho!“ On vrazil: „A čo zlé urobil?“ Ale oni tým väčšmi kričali: „Ukrižovať ho!“

Keď Pilát videl, že nič nedosiahne, ba že pobúrenie ešte vzrastá, vzal vodu, umyl si pred zástupom ruky a vyhlásil: „Ja nemám vinu na krvi tohto človeka. To je vaša vec!“ A všetok ľud odpovedal: „Jeho krv na nás a na naše deti!“ Vtedy im prepustil Barabáša. Ježiša však dal zbičovať a vydal ho, aby ho ukrižovali.

Vladárovi vojaci vzali Ježiša do vládnej budovy a zhromaždili k nemu celú kohortu. Vyzliekli ho a odeli do šarlátového plášťa, z trnia uplietli korunu a položili mu ju na hlavu, do pravej ruky mu dali trstinu, padali pred ním na kolená a posmievali sa mu: „Buď pozdravený, židovský kráľ!“ Pľuli naňho, brali mu trstinu a bili ho po hlave. Keď sa mu naposmievali, vyzliekli ho z plášťa a obliekli mu jeho šaty. Potom ho vyviedli, aby ho ukrižovali.

Ako vychádzali, stretli človeka z Cyrény, menom Šimona. Toho prinútili, aby mu niesol kríž. Tak prišli na miesto, ktoré sa volá Golgota, čo znamená Lebka. Dali mu piť víno zmiešané so žľcou. Ale keď ho

ochutnal, nechcel piť. Keď ho ukrižovali, hodili lós a rozdelili si jeho šaty. Potom si posadali a strážili ho. Nad hlavu mu dali nápis s označením jeho viny: „Toto je Ježiš, židovský kráľ!“

Vedno s ním ukrižovali aj dvoch zločincov: jedného sprava, druhého zľava. A tí, čo šli okolo, rúhali sa mu: potriasali hlavami a vraveli: „Ty, čo zboríš chrám a za tri dni ho znova postavíš, zachráň sám seba! Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!“ Podobne sa mu posmievali aj veľkňazi so zákonníkmi a staršími: „Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť. Je kráľom Izraela; nech teraz zostúpi z kríža a uveríme v neho. Spoliehal sa na Boha; nech ho teraz vyslobodí, ak ho má rád. Veď povedal: »Som Boží Syn.«“ Takisto ho tupili aj zločinci, čo boli s ním ukrižovaní.

Od dvanástej hodiny nastala tma po celej zemi až do tretej hodiny popoludní. Okolo tretej hodiny zvolal Ježiš mocným hlasom: „Eli, Eli, lema sabakthani?“, čo znamená: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ Keď to počuli niektorí z tých, čo tam stáli, vraveli: „Volá Eliáša.“ Jeden z nich hneď odbehol, vzal špongiu, naplnil ju octom, nastokol na trstinu a dával mu piť. Ale ostatní hovorili: „Počkaj, nech uvidíme, či ho Eliáš príde vyslobodiť.“ Ježiš však znova zvolal mocným hlasom a vydýchol dušu.

A hľa, chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku. Zem sa triasla a skaly sa pukali. Otvorili sa hroby a mnohé telá zosnulých svätých vstali z mŕtvych. Vyšli z hrobov a po jeho vzkriesení prišli do svätého mesta a ukázali sa mnohým. Keď stotník a tí, čo s ním strážili Ježiša, videli zemetrasenie a všetko, čo sa deje, veľmi sa naľakali a hovorili: „On bol naozaj Boží Syn.“

Boli tam a zďaleka sa pozerali mnohé ženy, ktoré sprevádzali Ježiša z Galiley a posluhovali mu. Medzi nimi bola Mária Magdaléna, Mária, Jakubova a Jozefova matka, a matka Zebedejových synov.

Keď sa zvečeralo, prišiel zámožný človek z Arimatey, menom Jozef, ktorý bol tiež Ježišovým učeníkom. Zašiel k Pilátovi a poprosil o Ježišovo telo. Pilát rozkázal, aby mu ho dali. Jozef vzal telo, zavinul ho do čistého plátna a uložil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly. Ku vchodu do hrobu priväl veľký kameň a odišiel. Bola tam Mária Magdaléna a iná Mária a sedeli oproti hrobu.

Všetci: Sláva tvojmu veľkému utrpeniu, Pane.

Potom postupne, jeden po druhom, prístupujú k plačenicí alebo k posvätnému predmetu, ktorým ju nahradili, a zvyčajným spôsobom ju uctieujú. Vtedy sa môžeme pomodliť veršové slohy z Veľkého piatka (brožúrka Christós voskrése, str. 42 – 43):

2. hlas: Keď ťa, Kriste, prameň života, * Jozef z Arimatie sňal z kríža, * zavinul ťa do plátna s vonnými masťami. * Chcel ťa zasypať vrúcnyimi bozkami, * ako mu velila láska k tebe. * No bázeň mu to prekazila. * Preto ti s vďačným srdcom volal: * „Láska moja, sláva tvojmu vstupu do hrobu!“

Verš: Pán kraľuje, velebou sa zaodel.

Keď si v hrobe svoje telo zatvoril, Spasiteľ, * desil sa pokorený vládca pekiel. * Brány jeho mesta boli dolámané * a veraje rozbité. * Hroby sa otvorili a zosnutí vystúpili. * Vtedy zaplesalo vďačné srdce Adamovo * a radostne ti volal v ústrety: * „Sláva tvojmu príchodu, láskyplný Pane.“

Verš: Upevnil zemekruh, že sa nezachveje.

Kriste, keď videli nebeské sily, * ako na teba udavači žalujú, že si rozvratník, * žasli nad tvojou nemiernou trpezlivosťou, * i nad tým, že tie isté ruky, ktoré kameň zapečatili, * aj tvoje rebrá kopijou prerazilili. * Ale z našej spásy sa radovali * a s vďačnosťou ti volali: * „Predobry Spasiteľ, sláva tvojmu vstupu do hrobu!“

Sláva. I teraz.:

Teba, ktorý sa odievaš svetlom ako rúchom, * z kríža sňali Jozef s Nikodémom. * Zaplakali, keď ťa videli mŕtveho, * nahého a nepochovaného: * „Ó, najsladší Ježiš, * slnko ťa na kríži visieť videlo, * preto svoju tvár mrakom zastrelo. * Aj zem sa hrôzou triasla. * Chrámová opona sa roztrhla. * Teraz na teba hľadia naše oči. * Dobrovoľne si za nás zomrel, * Bože náš, ako ťa pochovať máme? * Do akého plátna ťa obviníme? * Ako sa len hriešnymi rukami tvojho tela dotkneme? * Dobrodinec náš, aký pohrebný spev ti zaspievame? * Velebíme tvoje prehorké umučenie, * pohreb i slávne vzkriesenie. * Sláva tebe, Pane.“

Rodina sa spolu modlí pri plačenicí (môžu si kláknúť):

Pane Ježišu Kriste, Bože náš, dobrorečíme ti a velebíme ťa ako svojho Spasiteľa, Vykupiteľa a najväčšieho dobrodincu. Doprial si nám prežiť svätú pôstnu dobu a dospieť až k posvätnému dňu vzkriesenia tvojho priateľa Lazára i slávnemu vstupu do Jeruzalema. Spolu s izraelskými dieťkami, ktoré v rukách

